

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/70/2014
Identifikačné číslo spisu:	6013201309
Dátum vydania rozhodnutia:	28.10.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6013201309.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci navrhovateľa: O. G., bytom M., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o výšku invalidného dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. novembra 2013, č. k. 21Sd/339/2013-23, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. novembra 2013, č. k. 21Sd/339/2013-23, v napadnutej časti, týkajúcej sa výroku 2/ rozsudku, m e n í t a k, že rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 26. augusta 2013 o priznaní invalidného dôchodku z r u š u j e a v r a c i a odporkyni na ďalšie konanie.

II. Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 16. apríla 2013 odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa zo dňa 9. apríla 2013 o invalidný dôchodok s odôvodnením, že podľa posudku posudkového lekára pobočky Sociálnej poisťovne Zvolen z 9. apríla 2013 nie je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoSP“), lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (ďalej aj „miera poklesu“). Navrhovateľ sa domáhal preskúmania tohto rozhodnutia návrhom na jeho preskúmanie a v konaní žiadal, aby mu bol invalidný dôchodok priznaný pre viac ako 70 % mieru poklesu už od 9. apríla 2010, teda tri roky spätne vzhľadom na to, že podľa jeho názoru rozhodujúcim zdravotným postihnutím je ochorenie obehovej sústavy, srdcové choroby, arteriálna hypertenzia 3. stupňa s mierou poklesu 70 % a za iné zdravotné postihnutie sa majú považovať endokrinné choroby, poruchy výživy a premeny látok.

V rámci konania o opravnom prostriedku navrhovateľa bol zdravotný stav navrhovateľa posúdený dňa 2. augusta 2013 posudkovým lekárom ústredia Sociálnej poisťovne so záverom, že miera jeho poklesu dosahuje 50 % od 9. apríla 2013, teda invalidita bola navrhovateľovi uznaná odo dňa podania žiadosti o

invalidný dôchodok. Miera poklesu bola v posudku určená ako 40 % za rozhodujúce zdravotné postihnutie - endokrinné choroby, poruchy výživy a látkovej premeny - cukrovku, kompenzovateľnú, bez komplikácií s prihladením na pracovné zaradenie navrhovateľa (predavač) a takto určená miera poklesu bola zvýšená o 10 % za ostatné zdravotné postihnutia na celkových 50 %. Na tom základe odporkyňa rozhodnutím z 26. augusta 2013 číslo XXX XXX XXXX X (ďalej aj „rozhodnutie I. z 26. augusta 2013“) zrušila svoje rozhodnutie zo dňa 17. apríla 2013 a ďalším rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X z 26. augusta 2013 (ďalej aj „rozhodnutie II. z 26. augusta 2013“) podľa § 70, ods.1, § 274, § 82 a § 293ce ZoSP navrhovateľovi od 9. apríla 2013 priznala invalidný dôchodok v sume 219,10 € mesačne.

Krajský súd rozsudkom z 20. novembra 2013, č. k. 21Sd/339/2013-2, rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 16. apríla 2013 zrušil s odôvodnením, že v administratívnom spise odporkyne sa nenachádza žiadne rozhodnutie zo 17. apríla 2013 (ktoré odporkyňa zrušila rozhodnutím I. z 26. augusta 2013) a preto rozhodnutie číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 16. apríla 2013 bolo potrebné zrušiť vzhľadom na vydanie rozhodnutia II. z 26. augusta 2013 o priznaní invalidného dôchodku.

Vo vzťahu k rozhodnutiu odporkyne II. z 26. augusta 2013 o priznaní invalidného dôchodku dospel krajský súd k záveru, že požiadavka navrhovateľa nie je dôvodná. Podľa posudku posudkového lekára ústredia Sociálnej poisťovne z 2. augusta 2013 totiž navrhovateľ nemá žiadne sekundárne orgánové zmeny v dôsledku hypertenzie III. stupňa ESC/ESH, keďže ECHOKG vyšetrením v roku 2012 bola potvrdená normálna ejekčná frakcia v hodnote 70 % a nedochádza k zlyhaniu srdca, pričom ischemická choroba srdca je kompenzovaná a syndróm angíny pectoris je iba mierneho stupňa. Rovnaké vyšetrenie dňa 3. septembra 2012 preukázalo normálnu kinetiku všetkých segmentov ľavej komory srdca, len s poruchou relaxácie ľavej komory. Podľa posudkového lekára preto ochorenie srdca nedosahuje takú intenzitu, aby spôsobovalo vyššiu mieru poklesu ako je miera poklesu určená vzhľadom na cukrovku. Keďže nie sú preukázané ťažké orgánové zmeny (zlyhanie ľavej komory srdca, mozgové krvácanie, hypertenzná encefalopatia, retinopatia II) nie sú splnené kritériá pre zaradenie tohto ochorenia pod kapitolu IX, oddiel A, položku 1c ani položku 10, písm. c) prílohy č. 4 ZoSP. Krajský súd preto považoval tento posudok za objektívny, presvedčivý a úplný, nezistil žiadne rozpory medzi závermi posudkového lekára a odbornými lekáorskými nálezmi a mal za preukázané, že miera poklesu 50 % bola určená v súlade so zákonom o sociálnom poistení a z toho dôvodu rozhodnutie odporkyne o priznaní invalidného dôchodku z 28. augusta 2013 potvrdil.

Rozsudok krajského súdu navrhovateľ napadol včas podaným odvolaním. Namietol, že posudkoví lekári nevyhodnotili jeho zdravotný stav dostatočne - v rokoch 2010 až 2013 absolvoval pravidelne všetky vyšetrenia u odborných lekárov a posudkový lekár nevyhodnotil riadne výsledky komplexných funkčných vyšetrení, pričom opomenul diagnostikovanie dýchavice NYHA III (vyšší stupeň postihnutia), uvedený v správe MUDr. M., ani rozvoj arteriálnej hypertenzie, ktorá výraznou mierou znižuje schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť. Z uvedených dôvodov navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods.2 O.s.p a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Posudzujúc odvolanie podľa jeho obsahu mal odvolací súd za to, že navrhovateľ napáda rozsudok krajského súdu len v časti výroku 2/, ktorým potvrdil rozhodnutie odporkyne z 26. augusta 2013 o priznaní invalidného dôchodku od 9. apríla 2013, žiadajúc nielen uznanie vyššej miery poklesu, ale aj spätné priznanie invalidity a invalidného dôchodku od 9. apríla 2010.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne z 26. augusta 2013 o priznaní invalidného dôchodku od 9. apríla 2013 z dôvodu 50 % miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú

činnosť.

Poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (§ 71 ods. 1 zákona).

Dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok (§ 71 ods. 2 zákona).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť (§ 71 ods. 4 ZoSP).

Podľa § 71 ods. 5 ZoSP miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4.

Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa rozhodujúceho zdravotného postihnutia možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav (§ 71 ods. 6, 7 a 8 ZoSP).

Podľa posudku posudkového lekára ústredia Sociálnej poisťovne z 2. augusta 2013 navrhovateľ bol uznaný invalidným od 09.04.2013 s 50 % mierou poklesu, keď za rozhodujúce zdravotné postihnutie bola určená cukrovka, liečbou kompenzovateľná, bez komplikácií, ktorej podľa kapitoly IV, položka 1, písm. b) prílohy č. 4 ZoSP zodpovedá 40 % miera poklesu. Posudkový lekár sa zaoberal aj ostatnými postihnutiami navrhovateľa, keď za dôvod zvýšenia miery poklesu podľa § 71 ods. 8 ZoSP o 10 % na celkových 50 % považoval hypertenziu na úrovni 3. st. ESC/ESH bez pridružených orgánových zmien.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že vzhľadom na dýchavicu NYHA III (vyšší stupeň postihnutia), uvedenú v správe MUDr. M., malo byť za rozhodujúce zdravotné postihnutie uznané ochorenie srdca so 70 % mierou poklesu, toto jeho tvrdenie nepovažoval odvolací súd za dôvodné. V posudkovom spise odporkyne sú založené dve správy MUDr. M. z 28. mája 2012 a 12. septembra 2012, navrhovateľom namietaná diagnóza v nich však uvedená nie je. MUDr. M. okrem toho nie je kardiológom, ale diabetológom, čiže nie je v jej kompetencii potvrdzovať závažnosť ochorenia srdca a obehovej sústavy a z ostatných nálezov, založených do posudkového spisu, navrhovateľom namietané ochorenie nevyplýva a navrhovateľ ani v správnom konaní, ani v konaní súdnom nepredložil žiadny dôkaz na podporu svojich tvrdení.

Pokiaľ však posudkový lekár ústredia určil vznik invalidity navrhovateľa pre 50 % mieru poklesu dňom 09.04.2013 s odôvodnením „od podania žiadosti“ také určenie dátumu vzniku invalidity odvolací súd nepovažoval za presvedčivo odôvodnené.

V zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 ZoSP poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

V zmysle § 109 ods. 1, 2 ZoSP nárok na dôchodok vzniká odo dňa splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, ak tento zákon neustanovuje inak. Nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku, splnením podmienok nároku na jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky.

V zmysle § 112 ods. 1 ZoSP možno invalidný dôchodok priznať najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na tento dôchodok, t. j. od podania žiadosti.

Z uvedených ustanovení zákona vyplýva, že určenie dátumu vzniku invalidity podľa § 71 ods. 1 ZoSP nezávisí od dátumu podania žiadosti o invalidný dôchodok. Invalidita a invalidný dôchodok sú dva rôzne pojmy, nemožno preto vznik invalidity stotožňovať s nárokom na invalidný dôchodok a odvodzovať ho od dátumu podania žiadosti. K invalidite poistenca môže totiž dôjsť omnoho skôr, ako si poisteneц uplatní nárok na invalidný dôchodok žiadosťou. Dátum vzniku invalidity je preto potrebné určiť odo dňa, ktorým bol preukázaný taký dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, teda odo dňa, ktorým sú splnené všetky podmienky uvedené v § 71 ZoSP.

Keďže posudkový lekár ústredia uvedeným spôsobom nepostupoval, odvolací súd jeho posudok, čo do určenia dátumu vzniku invalidity, nepovažoval za úplný a presvedčivý.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta prvá O.s.p. v spojení s § 250q ods. 2 O.s.p. zmenil, rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 26. augusta 2013 o priznaní invalidného dôchodku zrušil a vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne zadovážiť si nový posudok o zdravotnom stave a miere poklesu schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť v zmysle vyššie naznačeného. Na tento účel je potrebné, aby posudkový lekár presvedčivo zdôvodnil určenie dátumu uznania invalidity na základe nálezov odborných lekárskech vyšetrení v súlade s § 71 ods. 4 ZoSP, pričom sa pri novom posúdení vysporiada nielen s tvrdeniami navrhovateľa, ale zohľadní aj novšie lekárske nálezy na účely prípadného zvýšenia miery poklesu v období po 9. apríli 2013. Odvolací súd pripomína, že povinnosťou navrhovateľa je preukázať svoje tvrdenia a predložiť posudkovému lekárovi dôkazy na podporu svojich tvrdení. Na základe nového posúdenia odporkyňa vo veci znovu rozhodne.

O trovách konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku v súlade s § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2, § 250k ods. 1, § 246c ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p., lebo navrhovateľ náhradu trov konania neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.